

Dertiende Bijbelstudie over 1 Samuël 8 – hoofdstuk 15 van ‘Gebeden’, Bijbelstudies over Samuel

1. Zingen: Psalm 89 : 13
2. Gebed
3. Lezen: 1 Samuël 8
4. Welkom en mededelingen (zie briefje secretaresse)

Inleiding

Even terug naar het vorige hoofdstuk; daar zagen we hoe Samuël optreedt als leider van de Israëlieten. Hij brengt het volk terug tot God, bevrijdt het van de vijanden en richt het. Dit hoofdstuk laat ons zien, dat Samuël ouder is geworden. Hij beseft dat het werk erg veelomvattend is. Meer en meer krijgt hij behoefte aan hulp en hij kijkt uit naar mensen die een gedeelte van zijn taak zouden kunnen en willen overnemen. Heeft hij grondig gekeken naar mensen die de nodige kwaliteiten bezitten? Eigenlijk lijkt het tegendeel het geval. Hij stelt zijn twee zonen aan in het nogal ver uit het centrum gelegen Berseba. Voor Samuël is die afstand te ver en toch moeten ook daar zaken recht gezet worden. En... dat vertrouwt hij toe aan zijn twee zonen. De zonen van Samuël treden echter niet op de paden die Samuël is gegaan (**vs. 3**).

Zij zoeken niet het heil van het volk, maar het gaat hen om eigen gewin: ze nemen geschenken aan en verdraaien het recht tijdens rechtsgedingen. Hun gedrag doet herinneren aan de twee zonen van Eli. Trouwens bij nauwkeurig lezen mogen we in vers 1 en 2 i.p.v. ‘*richters*’ ook het woord ‘*rechters*’ lezen. De taak van Joël (Jahwe is God) en Abia (Mijn Vader is Jahwe) is het nemen van beslissingen in rechtszaken om zo onder het volk recht te doen. Verder strekt hun opdracht niet. Met andere woorden: zij nemen wel een gedeelte van het werk van Samuël over, maar niet alles. Niet het onderwijs geven aan het volk. Richters werden nooit door de mensen aangesteld. Zij kregen hun opdracht rechtstreeks van God. Het richterschap was nooit erfelijk gebleken. Dat was bij Samuël bekend en daarom geeft hij zijn zoons slechts een beperkte taak. Hoe goed bedoeld ook, achteraf blijkt het geen verstandige beslissing te zijn geweest. Wat doen die zoons dan verkeerd? De Bijbel is daar wel eerlijk over. Vrome ouders kunnen kinderen hebben die op een verkeerd pas terecht komen. Zij zijn niet onkreukbaar. Dat is een vereiste voor een rechter: *onkreukbaar*. Zoals Vrouwe Justitia moet een rechter bij wijze van spreken een blinddoek voor zijn gezicht hebben; dus niet de persoon aannemen, niet omkoopbaar zijn, niet zwichten voor omkoperij. Hij mag hier nooit op ingaan. Gaan rechters dergelijke praktijken wel volgen, dan is de rechtspraak bedorven en... kan niemand er zeker van zijn dat er eerlijk gehandeld wordt. Deze en dergelijke klachten zijn tegen Joël en Abia ingebracht. Schuldigen worden vrijgesproken, onschuldigen worden veroordeeld. In Berseba heerst onrecht. Dat is erg, ook voor Samuël. Wat heeft hij eraan gedaan? Vanuit zijn jeugd weet hij dat Eli te toegeeflijk was ten opzichte van zijn zonen. Valt Samuël in diezelfde strik? Pijnlijk blijft het voor hem in ieder geval. Zijn zoons roepen het ongenoegen van de Heere over zich uit en ook het oordeel. Maar het volk krijgt hierdoor het verkeerde voorbeeld, omdat het gedrag van zijn zoons de dienst des Heeren onder verdenking stellen.

Verzoek van de oudsten

De oudsten weten wel een oplossing: zie vers 5b: *zet nu een koning over ons om te richten, gelijk al de volken hebben*. Israël is een theocratie. God de HEERE regeert. Hij is Koning. Maar... een aards koning heeft volk niet. Meer en meer begint men dit als een gemis te vinden, want een zichtbare koning heeft iets aantrekkelijks. Al in een eerder stadium was daarnaar uitgezien. Denk aan Gideon, maar hij weigerde, toch bleef de idee van een koning voortleven onder het volk. Nu komt die gedachte weer naar boven, dat moet Samuël gehoord hebben. De oudsten van het volk komen tot Samuël met dit verzoek, ze doen het niet buiten hem om. Ze passeren hem niet. Ook in deze zaak erkennen ze zijn gezag en vragen om medewerking in deze zaak. Toch blijft dit voor Samuël een pijnlijke zaak. Zeker de *motieven*, die aangevoerd worden: Samuël is oud geworden, dat is het eerste. En zijn zonen gaat niet in zijn voetsporen, dat is het tweede. De motieven kunnen niet weerlegd worden. Maar hier zit een adder onder het gras, misschien wel meer. Samuël geeft nog geen commentaar, want hij wil dit eerst aan de Heere voorleggen. Hij moet uitsluitsel geven. Het volk moet hierop wachten. Samuël voelt zich gegriefd, gepasseerd, afgedankt. Dat dit steekt, is wel te begrijpen. De Heere zal hem hierin nog moeten corrigeren en hem de weg moeten wijzen hoe Samuël in deze moet handelen. De motieven zijn ook voor de Heere erg kwetsend en Hem wordt ook pijn aangedaan.

Vers 7

Wat is het antwoord van de Heere? De Heere zegt dat hij moet luisteren naar alles wat het volk zegt. Het lijkt tegenstrijdig. Het is kwaad in de ogen van Samuël. Het is ook kwaad in de ogen des Heeren, dat ze om een koning vragen, maar toch zegt de Heere: *'Hoor naar de stem des volks in alles wat zij tot u zeggen zullen, want zij hebben u niet verworpen – dat wil zeggen: ze hebben niet in de eerste plaats u verworpen – maar zij hebben Mij verworpen.'* De Heere zegt: 'Samuël, wat ze nu doen, hebben ze altijd al gedaan. Vanaf het moment dat Ik ze uit Egypte geleid heb, hebben ze Mijn Koningschap eigenlijk al willen verwerpen. De laatste dertig jaar, die zo goed geweest zijn, zijn helaas niet maatgevend voor de wijze waarop dit volk leeft en denkt. Dat was maar een uitzondering. Wat ze nu vragen, wat ze nu doen, zo zijn ze, zo hebben ze altijd gedaan. Hoor dan maar naar hun stem. Ze hebben niet u verworpen, ze hebben Mij verworpen.'

Mocht Israël een koning hebben? Wellicht zegt u nee. Toch is dat niet het goede antwoord. Israël mocht een koning hebben; ze mochten daarom vragen. In *Deuteronomium 17* staat de koningswet. Daar worden zelfs regels gegeven, waaraan deze koning moet voldoen: geen vreemde, maar één uit de eigen volksgenoten. Het aantal paarden mag niet vermenigvuldigd worden. Zelfs aan Abraham had God gezegd: er zullen koningen uit u voortkomen. Ook Jakob heeft op zijn sterfbed geprofeteerd: Silo zal komen, de Gezalfde zal komen. In Gods Woord staan verschillende profetieën van de beloofde koning. Maar wat is dan verkeerd aan dit verzoek? Wat is het *motief*, wat is de bron waaruit de vraag opwelt? God zou Zelf aan Israël een koning hebben gegeven. David de zoon van Isai. Ze hadden 40 jaar moeten

wachten op de vervulling van *Gods raad*. Maar... het volk kan niet wachten. Ze hadden het geheel niet slecht, ze hadden zelfs vrede. Bijna geen leger, geen spiesen, geen paarden, geen wagens, geen cavalerie, geen infanterie, maar ze hadden de Heere. Hij was hun Beschutting en hun deel. Maar dat willen ze niet. Wat dan wel? Ze willen iets hebben wat ze zien kunnen, wat ze tasten kunnen en waarop ze kunnen pochen. Een stukje zekerheid. Stel je voor dat de Filistijnen nog eens komen. Dan hebben we geen leger, en wie geeft ons de garantie dat... Herkent u de taal van het ongeloof. Ze willen een koning die voor onze aangezichten uitgaat, zoals bij de Moabieten, Amoriëten en Syriërs. En wat hebben wij dan? Ja, wij hebben de Heere. Maar met een koning met een wagen en paarden, daar zijn ze wat mee. Laten we eerlijk zijn: dit dilemma komt ook vandaag heel vaak in uw en mijn leven voor.

Wat is de diepe achtergrond van hun vragen? Ze willen niet leven onder het Woord, niet leven onder de Heere. En wij, wij willen zekerheden hebben en zelf onze zaken regelen. Net als de andere volken. Zo is het volk samengekomen bij Samuël, die de Heere om raad vraagt.

Wellicht verwonderen wij ons om het antwoord van de Heere. Hadden we verwacht dat de Heere zou zeggen: 'Samuël, stuur ze maar naar huis. Zeg maar dat er niets van inkomt en dat het volk veertig jaar moet wachten. Dan zullen ze een koning krijgen, David, een man naar Mijn hart'. Toch doet de Heere het zo niet. Ook een les voor ons: als u iets vraagt in het gebed en je ontvangt het, wil dat nog niet zeggen dat de Heere het in Zijn gunst geeft. Het omgekeerde is ook waar: u vraagt iets aan de Heere en u krijgt het niet. Wordt dan niet boos op de Heere. *Soms weigert de Heere iets in Zijn liefde en staat Hij in toorn iets toe. Bij ds. Moerkeren las ik het volgen: Het kan zijn dat Hij uw gebed verhoort omdat Hij toornig op u is en het kan zijn dat Hij uw gebed afwijst omdat hij u zo liefheeft.*

De Heere is toornig op Zijn volk en daarom verhoort Hij hun bede. Hij zegt: Goed, ze krijgen het. De Heere verhoort hen, ze krijgen een koning, maar in Zijn *ongenoegen*. Laten we maar bang zijn als onze gebeden zo verhoord worden. Het moet ons altijd boven alles te doen zijn om de gunst van de Heere in Christus, daarom alleen, en niet om wat wij willen.

Samuël, ze zullen een koning hebben, maar waarschuw hen nog één keer heel ernstig. Vertel het volk eerlijk wat die koning doen zal.

- Hij zal uw zonen nemen en die moeten de wagen trekken en op zijn paarden rijden
- Die zonen kunnen niet meer op het land werken, dus die ben u kwijt
- De dochters die goed voor de huishouding zouden kunnen zorgen, zal hij ook nemen
- Zij zullen apothekeressen, keukenmaagden en baksters zijn
- De akkers en wijngaarden zal deze koning nemen en aan zijn knechten geven; ook die ben je kwijt.
- Volk denk erom dat als je krijgt wat je begeert, dan breekt een moeilijke tijd aan
- Hij zal uw dienstknechten en uw dienstmaagden, uw beste jongelingen en uw ezels nemen en hij zal er zijn werk mee doen.
- De kudden zal deze koning verdienen en u zult hem tot knechten zijn

En als u vanwege uw koning zult roepen: 'Verlos ons van die man, dan zal de Heere u te dien dage niet verhoren.' En wat is het antwoord van het volk? *'Ze weigerden om naar Samuëls stem te horen en zeiden: Neen, maar er zal een koning over ons zijn'.*

Laten we niet boven het volk gaan staan, want wij hebben precies eender gekozen en God verworpen. Leven naar Gods Woord, dat wensen ook wij niet. Een werelds leven bekoort ons. Een absoluut nee tegen de heerschappij van God is ook de taal van ons hart.

Het volk blijft bij hun keus, ze zeggen zeer beslist: 'Nee, maar er zal een koning zijn over ons.' Eigenlijk zeggen ze het nog duidelijker, waarom ze een koning met geweld willen. Gelijk willen ze zijn aan andere volkeren. Hun koning moet hun aanvoerder zijn. Dat is wat ze willen. Het dringt helemaal niet tot hen door dat ze hiermee de Heere miskennen. Ze vinden Samuël somber aan het praten. 't Zal best meevallen. En die extra kosten die het hebben van een koning meebrengt? Dat hebben ze er graag voor over. De voordelen wegen zeker op tegen de nadelen. Ze willen niet *anders* zijn dan de andere volken. *Ze willen gelijk zijn.*

Misschien vragen we ons af, of dit hetzelfde volk is waarvan we in hoofdstuk 7 lazen, toen ze de Heere achterna klaagden? En in Mizpa hun schuld beleden hebben? Ja, het is hetzelfde volk. Wat we niet moeten vergeten dat die dingen zo'n twintig, dertig jaar geleden plaatsvonden. Ze meenden het toen echt. Ze bekeerden zich en zij geloofden. Genade en genade gaven gaan niet automatisch van vader op zoon en van moeder op dochter. Geloven is geen automatisme. Het gaat om een persoonlijk beleefd geloof. Van vertrouwen op en gehoorzaamheid aan de Heere valt niet veel meer te bespeuren.

Samuël krijgt van de Heere de opdracht om het volk hun zin te geven. Voorlopig is dit alles. Ze konden nog terug, maar ze blijven de Heere verwerpen en dan krijgen ze een koning, *Saul*. Dan krijgen ze een koning met een leger, met paarden. Dan krijgen ze de infanterie en cavalerie. Wat waren ze trots op hun koning. Hoe lang? Totdat hij als een ellendige op de bergen van Gilboa in zijn eigen zwaard valt. Dan zijn ze hun koning weer kwijt. Daarna krijgen ze een koning die de Heere bedoelt. *'Ik heb David, Mijnen knecht, Mijn gunsteling gevonden en hem met heilige zalf aan Mij en het rijk verbonden.'*

Toch is ook David niet de Koning die de Heere ten diepste bedoelt. David is maar een schaduw van de Koning Die de Heere voor Zijn volk bedoelt: Davids grote Zoon. De Koning, Die de scepter van Juda draagt. Die zegt: 'Mijn juk is zacht en Mijn last is licht.' Maar ook Hij kreeg te horen: *'Wij willen niet dat Deze Koning over ons zij.'* Na rijp beraad, hebben ze deze Christus verworpen. Niet in een opwelling, maar ze hebben er goed over nagedacht.

En nu het wonder, dat het daarmee niet eindigt, maar dat de Heere zulken, die Hem verwerpen, nog nodig in Zijn Woord. Ook vandaag nog in 2022, zegt Hij: Kom, buig toch onder Mijn juk. Ik wil Uw Koning zijn en u regeren. *'Neemt Mijn juk op u en leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen, want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht.'* Deze boodschap van vrede komt ook heden tot ons. Dat het nee van het volk ook niet *óns* antwoord zal zijn.

We eindigen met een tekst uit Psalm 2: *'Kust de Zoon, opdat Hij niet toorne en gij op den weg vergaat, wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden.'*

Laten we nog *zingen* uit dezelfde Psalm 2 : 6 en 7.